

MØTEREFERAT - Nr. 3/2022

Møtet gjelder	Rådet for byarkitektur
Møte nr.	3 - 2022
Møtetidspunkt	29.03.2022, 12:00 - 15:00
Sted	Møterom Piano - Kjøpmannsgata 38
Deltakere	Are Risto Øyasæter (møteleder) Mette Bye (Byantikvaren) 12-13 Torgeir Rønning Michelle Wright Jan Løvdal Ragnhild Snustad Steffen Wellinger, Einar Bye (referent) Gjester: Mia Prøsch Stilson (Byplankontoret) 12 - 12:20 Uten talerett: Aurora Schønfeltd Larsen (vara, digitalt)
Møteinnkaller	Byarkitekten
Forfall	Lisbet Haug
Kommentarer til referat sendes	einar.bye@trondheim.kommune.no
Materiell utsendt med møteinnkalling	Presentasjon til sak 3.6: Planforslag Campus Delområde 2 - Hesthagen/del av Høgskoleparken
Referat dato	08.04.2022 (revidert 02.02.2023, i forbindelse med publisering av referat på hjemmeside)
Habilitetsvurdering Sak 3.2	Lisbet Haug, ansatt ved Asplan Viak - vurdert som inhabil. Steffen Wellinger, ansatt ved NTNU - ikke inhabil.
Vedlegg:	<ol style="list-style-type: none">1. Retningslinjer for habilitet2. Revisjon: Rådets høringsuttalelse til sak 3.2 - Planforslag Campus Delområde 2 - Hesthagen/del av Høgskoleparken

3.1. Godkjenning av agenda

Utgår

3.2 Sak: Planforslag Campus Delområde 2 - Hesthagen/del av Høgskoleparken

3.2.1 Innledning ved Mia Prøsch Stilson fra Byplankontoret

Se egen presentasjon vedlagt møteinnkalling.

Vi ønsker at Rådet for byarkitektur kan gi oss råd og betraktninger innenfor følgende tema:

Helhet og kvalitet: *Er bebyggelsen planlagt slik at den integreres tilstrekkelig i bystrukturen i området? Hvor detaljert bør man sikre den konkrete utforming, for å sikre kvaliteter i øyehøyde? Hvor "åpne" bør reguleringsbestemmelsene være?**

*Byarkitekten tror ikke Rådets rolle bør være å vurdere konkret utforming av reguleringsbestemmelser.

Virkningen i bybildet: *Hva bør de maksimale høyder være, for at planforslaget i sin helhet skal ivareta ønsket utvikling av byens silhouet? Er fjernvirkning av tiltaket akseptabelt for det grønne beltet som Høgskoleparken utgjør?*

Inngrep: *Er virkningene av tiltakene gangforbindelse (tomt 6C) og bygg (tomt 6D) på park- og kulturmiljø i Vestskråningen akseptable?*

I denne saken rekker vi ikke Byplankontorets skrivefrist og Rådets uttalelse vil derfor komme til høringen denne gangen.

3.2.1 Rådets uttalelse: Reguleringsplanforslag, Campus Delområde 2

Rådets uttalelse til saken kommer som eget skriv når den er klar.
(Revisjon: Rådets uttalelse ligger vedlagt referatet)

3.3 Pause (13:15 - 13:30)

3.4 Info fra Byarkitekten

3.4.1 Aktuelt

3.4.2 Habilitet: Utkast til retningslinjer for habilitet presenteres.

Forslag til retningslinjer sendes ut som vedlegg til møtereferatet. Det er rom for å komme med innspill og kommentarer.

3.4.3 Tekst til hjemmeside:

Tekst til hjemmeside ble bestemt og er nå lagt ut:

<https://www.trondheim.kommune.no/byarkitekten/#heading-h2-2>

3.5 Retningslinjer, rutiner og valg av saker til rådet

Hvordan skal Rådet gå fram for å velge ut aktuelle saker til behandling?

Rutiner i Oslo:

- Møterekke for behandling av saker blir satt ett år i forveien, 10 møter i året
- 2-3 saker blir behandlet eller orientert (2,5 timer) per møte
- Månedlige formøter mellom plan- og bygningsetatens direktører og sekretariat for rådet en måned i forkant av hvert rådsmøte der agenda blir satt for kommende møter. Saksbehandler forbereder så sak og saksfremlegg som igjen blir godkjent av etatsdirektør og sørger for å få alt ut til rådets medlemmer på nettsider en uke før møtet. Formøtene (30 min) blir også satt ett år i forveien.

Trondheim:

- Mindre by, færre saker, tviler på for byråkratiske system, 2 årig forsøksordning
- Bør involvere byplankontor og byggesakskontor, bygge opp en "rekkefølge" av mulige aktuelle saker til Rådet
- Lage enkle rutiner for saksbehandler som skal presentere sak og spørsmål til Rådet

Momenter fra diskusjonen:

Hvis vi skal få til å påvirke byens utvikling er det nok nødvendig at kommunen bidrar med å velge de sakene som til enhver tid er mest aktuelle. Det bør sitte noen overordnet - kanskje hos byggesak/byplan, som har et overblikk over hvilke saker som bør tas inn. Det bør ikke reduseres til saksbehandlernivå. Viktig at vi spiller på rådets kompetanse når vi velger saker. Det blir vanskelig å sette seg inn i mange års saksgang.

Rådet skal ikke være enda et ledd i saksbehandlingen, eller administrasjonens forlengede arm. Vi skal være en fri stemme. Hvis vi bare mottar saker valgt ut av administrasjonen risikerer vi vår uavhengighet. Samtidig - vi trenger jo ikke være enig med administrasjonen. Det kunne vært interessant å invitere flere parter til møtene.

Det er en del spørsmål og problemstillinger som vi kanskje ikke får hvis vi bare skal ta imot saker. Vi bør etterspørre saker av forskjellig art. Vi kan lage en møteplan som legger opp til variasjon.

Prioritering av saker til Rådet

“Rådet for byarkitektur skal rådggi i aktuelle saker og temaer av prinsipiell eller overordnet karakter som angår byens form og utseende”

Rådet opprettes for å kunne gi Trondheim kommune en større mulighet til å etterspørre faglige råd i store og krevende byutviklingssaker, og for å skape en større og bredere debatt om arkitektur”

Hvordan oppfordrer vi Trondheim kommune til å etterspørre faglige råd?

Rådets innspill om ulike typer saker:

- Campus, fortetting i småhusområder, landskap/byromsprosjekter, gatemiljø, utemiljø, boligprosjekter - større feltutbygginger, sentrum/periferi, Midtby, lokale sentrum,
- Hva er den langsiktige effekten av sakene vi behandler? Presedens?
- Hvordan bidrar Rådet til større og bredere debatt om arkitektur?
- Hvordan kan sakene bidra til geografisk spredning av god arkitektur? (byplans avdelinger)
- Nivå av saker: KPA, Områdeplaner, temaplaner, reguleringsplaner, byggesak....

+ Fasader, materialvalg og eventuelt industriutbygging er tematikk som kan tas inn.

Hvordan bidrar vi til å skape større og bredere debatt om arkitektur?

Saker til rådet trenger ikke være så omfattende som det har vært til nå. Vi kan diskutere mer konkrete spørsmål som “er denne fasaden åpen nok?” eller “kan vi tillate en ventilasjonsboks på toppen av Munch-museet?” Kan man ta en evaluering av et eksisterende prosjekt? Kan man vurdere et eksisterende prosjekt i sammenligning med et som er under behandling?

3.6 Neighbourhood thinking

Byarkitekten er invitert til et seminar med andre byarkitekter i nordn. Temaet er nabolag. Vi ønsker å diskutere følgende spørsmål med rådet og ber dere tenke gjennom det før møtet:

Hva er de mest kritiske temaene når det gjelder utvikling av gode nabolag i Trondheim?

Diskusjon/innspill:

1. Tilrettelegging for mangfold. Ulike boligstørrelser. Diversitet.
2. Sosial infrastruktur - Skape møtesteder. ute/inne. Viser til områdeløftet på Saupstad.
3. Drivere for interaksjon. Hva bringer oss sammen? Hva gjør at vi møtes?
Kan det være delingsøkonomi, idrett, eller uorganisert fysisk aktivitet?

Vi må legge vekt på sosial infrastruktur og møtesteder. Gjelder både nye og gamle boligområder. Det som skjer utenfor ytterveggen er ofte dårlig tilrettelagt for møter. Det bygges gjerne store torg, men man glemmer de små møteplassene. Det skal ikke så mye til! Også gunstig med variert fargebruk i et bomiljø. Viktig med uteareal tilknyttet boliger.

Møllenberg er et eksempel på en problematisk utvikling med stor hyblifisering. Mangler vi verktøy for å håndtere dette?

3.7 Neste møte

Neste møte er tirsdag 26. april, 12 - 15.

På grunn av påskeferie ønskes det fra Byarkitekten å sende ut møteinnkalling og informasjonsmateriale torsdag 21.04 før møtet, i stedet for tirsdag 19.04.

Tema til neste møte: Byggeskikkprisen

“Rådet skal sammen med ordfører og byutviklingsdirektøren, være jury for kommunens byggeskikkpris. Sekretariatsfunksjonen skal ligge hos Byarkitekten.”

- Byarkitekten forbereder sak til neste møte. Har hatt et møte for å få oversikt over omfang
- Politisk sak om endringer i jursammensetning, statutter for prisen, plan for gjennomføring

Byggesak og Byplan har hver sin representant i sekretariatet og de blir med videre. TAF er også involvert. Kanskje man skulle vært litt mer offensiv? Kanskje man skal ha 3 finalister - for eksempel tre ulike kategorier? Viktig å bruke PR-verdien her. Håper vi kan få litt variasjon, ulike typer prosjekt og gjerne et boligprosjekt for en gangs skyld.

3.8 Eventuelt

Ingen saker.

I Rådets mandat er det inntatt et punkt om habilitet:

«g) Rådets medlemmer kan ikke være med å gi råd i saker der de har egne interesser eller nære forbindelser til de som har særskilte interesser i saken. I slike tilfeller skal dette varsles Byarkitekten, som leder rådet, før møtet.»

I utgangspunktet er det rådsmedlemmer selv som må vurdere om de er inhabile i en sak. Selv om representanter ikke anser at de er påvirket av sin tilknytning til saken er det viktig at de også tar høyde for hvordan situasjonen kan oppfattes av publikum. Mulige habilitetskonflikter skal varsles til Byarkitekten i rimelig tid, selv om representanten mener seg habil. Byarkitekten skal i samråd med representanten avgjøre habilitetsspørsmål i forkant av møter slik at det blir anledning til å kalle inn vararepresentant. Habilitetsvurderinger skal dokumenteres i møtereferatet. Ettersom rådet skal ha en åpen profil anser vi at inhabile representanter kan følge møtet uten talerett.

Spørsmålet er da hva som ligger i å ha «egne interesser eller nære forbindelser til de som har særskilte interesser i saken». Dette er et område hvor det finnes gråsoner og hvor det ikke nødvendigvis finnes klare fasitsvar. Dette må vurderes konkret fra sak til sak.

Medlemmer i Råd for byarkitektur kan anses som inhabile i en sak:

- a) når han eller hun selv er part i saken;
- b) når han eller hun er i slekt eller svogerskap med en part i opp- eller nedstigende linje eller i sidelinje så nær som søsken;
- c) når han eller hun er eller har vært gift, partner, samboer eller forlovet med, eller er fosterfar, fostermor eller fosterbarn, til en part;
- d) når han eller hun er verge eller fullmektig for en part i saken eller har vært verge eller fullmektig for en part etter at saken begynte;
- e) når han eller hun leder eller har ledende stilling i, eller er medlem av styret eller bedriftsforsamling for en offentlig eller privat virksomhet, institusjon, forening eller stiftelse som er part i saken.

Et rådsmedlem kan også anses som inhabil når andre særegne forhold foreligger som er egnet til å svekke tilliten til medlemmets upartiskhet; blant annet skal det legges vekt på om avgjørelsen i saken kan innebære særlig fordel, tap eller ulempe for en selv eller noen som en har nær personlig tilknytning til. Med tanke på rådets arbeidsfelt er det spesielt nærliggende å se dette i sammenheng med eiendomsinteresser.

Det må foreligge en reell tilknytning for å bli regnet som part i en sak. Hvorvidt tilknytning til en sak er så reell og sterk at det må anses som part i saken, vil bero på en konkret, skjønnsmessig vurdering.

Ansatte i Trondheim kommune er underlagt forvaltningsloven og kommunens etiske retningslinjer.

Høringsuttalelse fra Rådet for byarkitektur

08.04.2022

Sak 3.2 - 2022:

Planforslag Campus Delområde 2 - Hesthagen/del av Høgskoleparken

Rådet for byarkitektur diskuterte reguleringsplanforslaget i møte 29.03.2022.

Rådet var forespurt av Byplankontoret om å uttale seg til følgende tre tema:

- Helhet og kvalitet
- Virkninger i bybildet
- Inngrep i park- og kulturmiljø i Vestskråningen

Helhet og kvalitet

Det foreligger et prinsippvedtak der retning for reguleringsplanen er lagt (Bygningsrådet 20.04.2021). Siden prinsippvedtaket har alle tre bygninger blitt vesentlig endret både i form og størrelse. I tillegg er gangbroen flyttet og det er etablert en plass mot Gløshaugvegen i sør. Selv om vedtaket i prinsippssaken la opp til høy tomteutnyttelse synes det tydelig at rammene fra prinsippssaken sprennes både når det gjelder volum og høyder. Planforslaget bør justeres slik at bebyggelsen integreres bedre i bystrukturen og tilpasser seg området i større grad:

- Bygg 6A og 6B er store og spesielt 6B oppleves som voldsomt massivt både mot Klæbuveien, parken og nabobebyggelsen. Foreslått byggehøyde er omtrent dobbelt så høy som ved boligkvartalet i nord, noe som forringer sol- og dagslysforhold ved disse boligene. Rådet anbefaler at høyden på bygg 6B reduseres med minst én etasje, og at den øverste etasjen i større grad trekkes inn fra fasadelivet av hensyn til omkringliggende bebyggelse.
- Kvartalsbebyggelsen bør følges opp. Mot øst bør byggelinjene følge det eksisterende gateløpet til Schøyens gate. Her er det viktig å være presis slik at byens gatestruktur oppleves intuitiv og lesbar. Dette er også viktig for å etablere en god og naturlig overgang mellom bygningen og parken.
- Ideen om et byrom på sørsiden av bygg 6B er god. En trapp som bringer byrommet inn til alle etasjer i bygget er interessant. Trappen opp til broen har potensial til å bli et spennende og samlende byrom. Dessverre svekkes dette "landskaps-grepet" når trappen legges inntrukket under bygningsmassen.
- Bygg 6B har så lange fasader at åpne fasader i første etasje (en by i øyehøyde) bør være et tema både mot Klæbuveien, mot parken og mot plassen i sør. For å integrere bygget i bystrukturen bør fasadene i tillegg ha innganger fra alle fire sider, helst på midten av fasadene, med passasjer gjennom kvartalet. I situasjonen er det viktig å jobbe videre for at det ikke skal oppleves som at kvartalet "står i vegen og er langt å gå rundt".

Virkninger i bybildet

Generelt vil Rådet for byarkitektur framheve at planforslaget har større konsekvenser for nærvirkninger i nabolaget enn for viste fjernvirkninger fra Byåsen. Det er fremfor alt fra gateplan og fra omkringliggende boliger at foreslått bebyggelse vil virke påtrengende og lite følsomt tilpasset. Vi savner perspektiver fra bakkeplan som fullt ut viser virkningen av at bygg 6B faktisk er høyere enn Gløshaugplatået.

- Vi savner gode illustrasjoner som viser hvordan bygg 6B møter parken og viderefører Schøyens gate. Vi minner om at bestemmelser og retningslinjer til hensynssoner i KPA sier "I førkrigsområder som Elgeseter, Ila og Lademoen bør gater utformes som symmetriske bygater." Mot lav boligbebyggelse i Gløshaugveien framstår volumet av bygg 6B svært påtrengende.

Inngrep i park- og kulturmiljø i Vestskråningen

Virkningene av tiltakene gangforbindelse (tomt 6C) og bygg (tomt 6D) på park- og kulturmiljø i Vestskråningen er vesentlig endret fra prinsippaken.

- Bygget på tomt 6D har fått en aktiv og ekspressiv form som avviker sterkt fra lamellene ved Kjemiblokkene på Gløshaugen som er vist i prinsippaken. Materialet forklarer i liten grad hvorfor bygget har gjennomgått så store endringer. Hva er tanken bak den nye ekspressive formen? Hvorfor velger man å legge et volum som sperrer utsikt og utsyn fra Sem Sælands veg? Byggets aktive form og fremskutte posisjon ute på skrenten antyder et for NTNU viktig innhold, uten at dette beskrives og begrunnes. Vi anbefaler å gå tilbake til formspråket vist i prinsippaken, der volumene tilasses eksisterende bygningsstruktur på platået.
- I planforslaget er broen mellom bygg 6B og Gløshaugplatået flyttet lenger sør enn vist i prinsippaken. Den endrede plasseringen er gunstig for opplevelsen av parkområdet og solforholdene her. Rådet for byarkitektur stiller spørsmål ved behovet for en bro, men vi forstår samtidig ønsket om å etablere en god, universelt utformet forbindelse. Et slikt element, med kobling til heistårn, har arkitektonisk potensial til å markere sammenhengen mellom byen nede på Elgeseter og universitetet oppe på platået. Et så markant element krever imidlertid et tydeligere formsvar og en større bevissthet knyttet til form, orden og overganger. Det illustrerte forslaget fremstår tilfeldig og rotete, for eksempel kan man spørre om broen heller burde vært horisontal enn med slak helning. Klimatisering av broen vanskeliggjør et transparent og lett uttrykk, noe som burde være det arkitektonisk mest vesentlige når man former en bro. Den foreslåtte klimatiserte broen gir assosiasjoner til flyplasser, skaper unødig skygge i parken og bidrar til å dele parken rent romlig.

Rådet for Byarkitektur

08.04.2022